

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 21/2007 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om finansiering av renhushåll- ning och naturnärings

Till jord- och skogsbruksutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 17 oktober 2007 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om finansiering av renhushållning och naturnärings (RP 112/2007 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet ska lämna utlåtande om ärendet till jord- och skogsbruksutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Katriina Pessa, jord- och skogsbruksministeriet
- ordförande Pekka Aikio och va. lakimiessih-teeri Aimo Guttorm, sametinget
- professor Mikael Hidén
- professor Kaarlo Tuori.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- professor Tuomas Ojanen
- professor Veli-Pekka Viljanen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om finansiering av renhushållning och naturnärings anpassas till de ändringar som genomförts i fråga om stöd som beviljas efter 2007, ändringarna i gemenskapslagstiftningen angående stöd som delfinansieras av Europeiska gemenskapen (EG) och ändringarna i gemenskapens statsstödsbestämmelser. Dessutom ska åldersgränsen för stödtagare sänkas från 65 till 63 år. Stödsystemet samordnas med de bestämmelser som föreslås i lagen om strukturstöd för jordbruket.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

I motiven till lagstiftningsordning bedömer regeringen lagförslaget med avseende på 80 § 1 mom. i grundlagen som kräver att bestämmelser ingår i lag. Dessutom diskuterar regeringen på vilka villkor en offentlig förvaltningsuppgift får föras över på någon annan än en myndighet. Regeringen anser att lagen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Genom lagförslaget ska stödet till rennäringen och naturnäringarna kunna fortsätta också under den nya finansieringsperioden för landsbygdsnäringarna och EU:s nya bestämmelser för statligt stöd kunna beaktas 2008—2010. Ändringarna är i första hand tekniska och verkställigheten följer i huvudsak samma principer som för strukturstödet till jordbruket. Utskottet lämnade nyligen ett utlåtande om strukturstödet (GrUU 16/2007 rd).

Åldersgräns för stödtagare

I 5 § 3 mom. föreslås åldersgränsen för stödtagare bli sänkt från 65 till 63 år analogt med 8 § 1 mom. i den föreslagna lagen om strukturstöd till jordbrukare, som riksdagen behandlar för närvarande. Den nya åldersgränsen är densamma som för ålderspension enligt arbetspensionssystemet. Därmed kommer näringsstöd inte längre att beviljas personer med rätt att få ålderspension enligt arbetspensionslagstiftningen.

Regleringen måste bedömas med avseende på 6 § om jämlikhet i grundlagen. Paragrafen beskriver att ingen får särbehandlas utan godtagbart skäl på grund av ålder eller andra personliga omständigheter. I sin praxis har utskottet emellertid ansett att jämlikhetsprincipen inte kan sätta stränga gränser för lagstiftarens prövning när lagstiftningen ska anpassas efter den samhällsutvecklingen vid en viss tidpunkt (GrUU 18/2006 rd, GrUU 1/2006 rd, GrUU 8/2003 rd, GrUU 65/2002 rd).

Lagförslaget följer principerna för samordning av olika stöd- och pensionssystem, anser utskottet. Det handlar inte om godtycklig behandling, utan det finns ett godtagbart skäl om man ser till 6 § 2 mom. i grundlagen.

Ikraftträdande

Lagen ska träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms närmare genom förordning av statsrådet. Enligt 79 § 3 mom. ska det framgå av en lag när den träder i kraft. Av särskilda skäl kan det an-

ges att ikraftträdandetidpunkten bestäms genom förordning. I motiven säger regeringen att tidpunkten kommer att läggas fast när statsstödet har anmälts på behörigt sätt och det har säkerställts att stödsystemen är förenliga med gemenskapslagstiftningen. I sin praxis har grundlagsutskottet ansett en koppling mellan ikraftträdandetidpunkten för lagen respektive gemenskapslagstiftningen vara ett särskilt skäl (GrUU 46/2006 rd, GrUU 41/2006 rd, GrUU 39/2006 rd, GrUU 18/2006 rd, GrUU 7/2005 rd, GrUU 14/2004 rd). Det finns alltså ett särskilt skäl enligt 79 § 3 mom. i grundlagen som motiverar regeringen.

Övrigt

I avsnittet om lagstiftningsordningen ingår ingen bedömning med avseende på 17 § 3 mom. i grundlagen. Där sägs att samerna som urfolk har rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur. Renskötsel är ett viktigt inslag i samekulturen (GrUU 29/2004 rd, RP 309/1993 rd) och den föreslagna lagändringen gäller specifikt denna del av kulturen. Förslaget motiveras med att de grundlagsrelaterade ändringarna i lagen och i bestämmelser som utfärdas med stöd av den måste ses som en helhet. Därför måste lagen ses över i sin helhet. Än så länge ska bara stödsystemen anpassas efter den nya lagen om strukturstöd till jordbruket. Hela systemet kommer att ses över först efter att det 2008 blir klart om stödsystemet får fortsätta.

Skälen för vägvalet är godtagbara. Ändå är det angeläget att regeringen startar en övergripande reform som tar hänsyn till samernas kultur och rättsliga ställning (GrUB 17/1994 rd) utan att för den skull glömma bort den lokala befolkningens rättigheter (GrUU 8/1993).

Utlåtande

Grundlagsutskottet anser

att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors den 28 november 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
vordf. Jacob Söderman /sd
medl. Tuomo Hänninen /cent
Ulla Karvo /saml
Elsi Katainen /cent
Esko Kiviranta /cent
Kari Kärkkäinen /kd
Elisabeth Naucclér /sv

Ville Niinistö /gröna
Mikaela Nylander /sv
Tuula Peltonen /sd
Tapani Tölli /cent
Tuulikki Ukkola /saml
Ilkka Viljanen /saml
Antti Vuolanne /sd
ers. Johannes Koskinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Kalevi Laaksonen.

AVVIKANDE MENING

Motivering

I propositionen (RP 112/2007 rd) föreslår regeringen att åldersgränsen för stöd till rennäring sänks från 65 till 63 år. Det motiveras med att man kan få arbetspension vid 63.

Alla EU-stater har undertecknat fördraget om en konstitution för Europa och artikel 124 i del III sägs det att diskriminering på grund av ålder är förbjuden. På förslag av de finländska medlemmarna utformades artikeln på nästan exakt samma sätt som i 6 § i vår grundlag. En liknande bestämmelse finns i artikel 13 i EG-fördraget.

Som regel tillämpar EU inga åldersgränser i sina regler för jordbruksstöden. Följaktligen är det tveksamt om det finns någon rättslig grund för en åldersgräns.

Hänvisningen till arbetspensionslagstiftningen är inte befogad i detta sammanhang. De som bedriver rennäring omfattas inte alls av den lagstiftningen. Dessutom är det ologiskt att sänka

åldersgränsen med hänvisning till arbetspension när reformen nyligen avsåg att få folk att pensionera sig först vid 68. Så man ska tvärtom föreslå att åldersgränsen höjs.

Om åldersgränsen sänks frångår de som bedriver rennäring på grund av sin ålder möjligheterna att utöva sin näring på ett ekonomiskt lönsamt sätt. Det är ett ingrepp i en av deras viktigaste grundläggande rättigheter. Skälet i propositionen är inget godtagbart skäl för att göra ingrepp i medborgarnas grundläggande rättigheter.

Ståndpunkt

Vi föreslår

att jord- och skogsbruksutskottet av konstitutionella skäl inte ändrar åldersgränsen i den nuvarande lagen.

Helsingfors den 28 november 2007

Jacob Söderman /sd

Antti Vuolanne /sd